

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในปัจจุบันนั้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ พัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในด้านการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545: 6)

เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะระดับชั้นมัธยมศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีเหตุผล เข้าถึงวิถีของศิลปะ เห็นคุณค่า ซาบซึ้งในศิลปะ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อศิลปะ มีมุมมองกว้างไกลทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมที่มีผลต่อศิลปะ ขณะเดียวกันเข้าใจว่า ศิลปะมีบทบาทต่อการเสริมสร้างชีวิตของบุคคลให้ดีขึ้น โดยทำให้มีจิตใจงดงาม ละเอียดอ่อน มีสมาธิ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น (กรมวิชาการ 2546: 3-5)

คุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะแล้ว ผู้เรียนมีจิตใจที่งดงามมีสุนทรียภาพ มีรสนิยม รักความสวยงาม รักความเป็นระเบียบ มีการรับรู้ อย่างพินิจพิเคราะห์เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของคนในชาติ สามารถค้นพบศักยภาพความสนใจของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพทางศิลปะ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นพัฒนาตนเองได้ และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์ มีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ 2546: 3-5)

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีวัตถุประสงค์ ที่พึงประสงค์ดังนี้

- (1) สร้างนำเสนอหรือแสดงผลงานศิลปะ โดยเลือกใช้การผสมผสานทัศนธาตุองค์ประกอบศิลป์ และทักษะทางเทคนิคให้ได้ผลตามต้องการ ประเมินผลงานตนเอง และอธิบายให้ผู้อื่นรับรู้ได้ (2) วิเคราะห์เทคนิคการจัดทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ ที่มีผลต่อการสื่อความคิดความรู้สึก และอธิบายหลักและความงามของศิลปะในการสร้างงานศิลปะได้ (3) วิเคราะห์งานศิลปะสาขาต่างๆ เปรียบเทียบความแตกต่างของศิลปะและ อธิบายเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่องานศิลปะได้ (4) นำความรู้ทางศิลปะที่ตนถนัดและสนใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (5) เห็นคุณค่าของงานศิลปะ รับผิดชอบ และมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน และ (6) เห็นคุณค่าของศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล การสืบทอดงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย (กรมวิชาการ 2546 : 3)

เพื่อให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีวิธีการสอน ได้แก่ (1) การเรียนจากการปฏิบัติจริง โดยการให้ความรู้ด้านทฤษฎี และชักจูงเชื่อมโยงสู่ภาระงาน โดยใช้กระบวนการสอนที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง ในสภาพจริงหรือเสมือนจริง เสริมสร้างให้ค้นหาเหตุผล นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ช่วยให้นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจมากขึ้นเพราะได้ปฏิบัติด้วยตนเอง (กาญจนา วัฒนา 2544:149-150) (2) การเรียนที่เน้นการให้ข้อมูลป้อนกลับ ในลักษณะทันทีเนื่องจากการปฏิบัติงานศิลปะจะเน้นความละเอียด งดงาม ประณีต และเน้นการพัฒนาความมีเอกลักษณ์เฉพาะตน การให้ข้อมูลที่ป้อนกลับอย่างรวดเร็ว ทำให้นักเรียนปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และเกิดการพัฒนาผลงานที่ดีขึ้น (3) การเรียนแบบบูรณาการ ในลักษณะการบูรณาการด้านความรู้ เจตคติ และทักษะทางศิลปะอย่างผสมกลมกลืนในทุกหน่วยการเรียนรู้ บูรณาการบางเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้อยู่ในหน่วยการเรียนรู้เดียวกัน ให้สอดคล้องและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของคนในยุคปัจจุบันได้ (4) การเรียนจากสภาพจริง โดยนำสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่รอบตัว มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานในสภาพที่แท้จริง หรือการเรียนรู้จากตัวแบบตัวอย่าง โดยใช้วิธีสอนโดยการสาธิต ซึ่งเป็นวิธีการที่ครูใช้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ นักเรียนได้เห็นการปฏิบัติจริงด้วยตาตนเอง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหรือการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น (ทิสนา เขมณี 2547:330-332) และ (5) การเรียนจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นการนำสื่อต่างๆ มาประกอบการจัดการเรียนรู้ เช่น ซีดี วีดีทัศน์ คอมพิวเตอร์ (จันทร์ คุปตะวาทีน 2550 : 146-148)

จากหลักการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่มีลักษณะวิชาเป็นพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย จำเป็นจะต้องมีสื่อที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ที่สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียน ในรูปของมัลติมีเดีย ประกอบด้วย (1) ตัวอักษร หรือข้อความ เพื่อใช้ในการสื่อสารในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ความหมายต่างๆ อย่างมีเหตุผล และมีความถูกต้อง (2) ภาพกราฟิก หรือภาพนิ่ง เป็นส่วนที่ทำหน้าที่สื่อความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนในเวลาอันรวดเร็ว (3) ภาพเคลื่อนไหว ใช้สำหรับนำเสนอข้อมูล ขั้นตอน การสาธิต การปฏิบัติ ที่มีความซับซ้อนทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจจดจำได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนนำไปสู่การปฏิบัติตามได้ถูกต้อง และ(4) เสียง เป็นส่วนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเวลาอันสั้นโดยไม่ต้องอ่านคำอธิบาย (วิชุดา รัตนเพชร 2545 : 13-14)

นอกจากวิธีการเรียน และสื่อการเรียนที่พึงประสงค์แล้ว อีกส่วนหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ การจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย (1) การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ การจัดองค์ประกอบพื้นฐานของห้อง แสงสว่าง เสียง อุณหภูมิ ชุดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และสิ่งอำนวยความสะดวก (จันทร์พิมพ์ สายสมร 2539 : 80) (2) สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบุคลิกภาพ อารมณ์และการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ครูผู้สอน มีความกระตือรือร้นในการสอน มีความเข้าใจภูมิหลังและสภาพจิตใจของนักเรียน มีการกล่าวคำชมเชยหรือแสดงท่าทางยินดี เมื่อนักเรียนทำชิ้นงานได้ยอดเยี่ยม หรือตอบคำถามได้ถูก เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะทำงานหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่อไป ส่วนนักเรียนจะได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับพื้นฐานของนักเรียน และ (3) สภาพแวดล้อมทางสังคมภาพ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน โดยที่นักเรียนต้องกล้าซักถามครูเวลามีปัญหา และครูควรมีเวลาสำหรับการแก้ไขข้อข้องใจของนักเรียน และนักเรียนควรมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน โดยเพื่อนจะทำหน้าที่ช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าเขาได้รับความสำเร็จในการเรียนรู้ (ชัยวงศ์ พรหมวงศ์ 2548 : 6)

จากสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ข้างต้นเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีประสบการณ์ ฝึกการปฏิบัติจริง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสื่อ สนองจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ว่าผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545: 11)

1.2 สภาพปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิธีการเรียนการสอนส่วนใหญ่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาในห้องเรียนโดยใช้ (1) การสอนแบบบรรยาย ประกอบการสาธิตหน้าชั้นเรียน วาดอย่างง่ายๆด้วยชอล์คบนกระดานดำ โดยมีครูเป็นศูนย์กลาง (2) สื่อมีการใช้ภาพประกอบคำบรรยาย การสาธิตให้นักเรียนจดบันทึก หรือศึกษาจากใบงาน และใบความรู้ (3) สภาพแวดล้อม การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ นักเรียนจะเรียนในห้องเรียนปกติตามที่นั่งตนเอง มีการจัดกลุ่มบ้างในบางครั้ง ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆในการปฏิบัติงานร่วมกัน สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ครูเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางศิลปะ แต่ขาดทักษะในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้กับนักเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคมระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียนมีค่อนข้างน้อยขาดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี 2544 : 33-35)

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การจัดการเรียนการสอนนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่ององค์ประกอบศิลป์น้อย และมีทักษะในการปฏิบัติงานศิลปะค่อนข้างน้อย ทำให้ผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจาก (1) ปัญหาในด้านวิธีการเรียนการสอน ใช้วิธีสอน แบบบรรยาย ประกอบการสาธิตให้ดูหน้าชั้นเรียน ทำให้นักเรียนที่มีความสนใจน้อย ไม่ใส่ใจที่จะศึกษา ประกอบกับจำนวนนักเรียนที่มีมาก ทำให้นักเรียนบางส่วนไม่เห็นการสาธิตที่ชัดเจน จึงไม่สนใจ และไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องได้ และส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ (2) ปัญหาในด้านสื่อ สื่อที่ใช้เป็นสื่อแผ่นใส ใบความรู้ หรือเอกสาร ไม่มีความทันสมัย ปริมาณสื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ และครูขาดความสามารถในการผลิตสื่อการสอนประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและสื่อประเภทออนไลน์ (3) ปัญหาในด้านสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพในการเรียนการสอน เป็นห้องเรียนปกติของนักเรียน นักเรียนมีโต๊ะเรียนประจำตัว มีการเคลื่อนที่จัดกลุ่มบ้างบางครั้ง ใช้กระดานดำและชอล์คเป็นเครื่องมือในการสอน และใช้อุปกรณ์และเครื่องมือ ร่วมกันหลายห้อง สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ครูเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางศิลปะ แต่ขาดทักษะในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ บางโรงเรียนมีครูที่สอนไม่ตรงสาขาวิชา ทำให้นักเรียนต้องเรียนจากสื่อและวิธีการที่ครูกำหนดเท่านั้น ทำให้ขาดอิสระทางการเรียนและ สภาพแวดล้อมทางสังคม มีน้อยนักเรียนไม่กล้าซักถามข้อสงสัย การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียนมีน้อย และจำนวนชั่วโมงเรียนที่มีเวลาจำกัด ทำให้การปฏิบัติงานของนักเรียน

ไม่ทันเวลา และนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี 2544 : 32-38)

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

จากปัญหาที่เกิดขึ้นเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรี เขต 1 ได้จัดให้มีการพัฒนาครูผู้สอนวิชาศิลปะ โดยการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร วิธีการสอน ตลอดจนส่งเสริมเข้ารับการพัฒนาร่วมกับสมาคมครูศิลปะแห่งประเทศไทย เป็นประจำทุกปี มีการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ และครูผู้สอนได้พยายามจัดหาสื่อการเรียนการสอนมาเพิ่มเติม เช่น สื่อ วีดีโอ ซีดี ประกอบการสาธิต การจัดทำสื่อประกอบสไลด์คอมพิวเตอร์ ประกอบการบรรยายแทนแผ่นภาพ ซึ่งสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นมาได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วิชาศิลปะ ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ในช่วงปี 2542-2547 พบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย คือ (1) งานวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาศิลปะ (2) งานวิจัยเกี่ยวกับสื่อการเรียนอื่นๆ ในวิชาศิลปะ และ (3) งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาศิลปะ

1) งานวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาศิลปะ ระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 2 เรื่อง คือ (1) ณชพงศ์ อุดมศรี(2544) ได้วิจัยการพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาศิลปะกับชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนจังหวัดนครปฐม และ (2) ธนา ทองเทศ (2545) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาจิตรกรรม เรื่อง การจัดองค์ประกอบศิลป์กับงานจิตรกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

2) งานวิจัยเกี่ยวกับสื่อการเรียนอื่นๆ ในวิชาศิลปะ มีจำนวน 3 เรื่อง คือ (1) สาลินี นิละไพจิตร(2542) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ ในวิชาศิลปะกับชีวิต (ศ 306) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการสรุปเนื้อหาโดยใช้วีดิทัศน์ กับการบรรยายสรุป (2) ฉวีวรรณ ต่อบงศ์ (2543) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทน และความพึงพอใจ โดยใช้วีดิทัศน์แบบฝึกปฏิบัติระหว่างการสอนและฝึกปฏิบัติภายหลังการสอน วิชาศิลปะศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน นนทบุรีวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี และ กิตติมา เก่งเขตรกิจ (2546) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนศิลปะศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาศิลปะ ระดับชั้นมัธยมศึกษา มีจำนวน 2 เรื่อง คือ (1) อรทัย สวัสดิ์แดง (2542) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร และ (2) เจษฎา กิตติพงษ์วรชัย (2542) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวโน้มและความต้องการของครูศิลปะ ในการใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกเพื่อการเรียนการสอนศิลปศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า (1) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นและ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายในระดับดี (2) งานวิจัยเกี่ยวกับสื่อการเรียนอื่นๆ คือ วิดีทัศน์นำมาใช้ในการสอนคือการบรรยายสรุป วิดีทัศน์แบบฝึกปฏิบัติและหนังสือเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยังไม่มีงานวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ (3) การวิจัยเกี่ยวกับวิชาศิลปะ ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาสภาพปัญหาการสอนศิลปะ และความต้องการสื่อคอมพิวเตอร์กราฟิกเพื่อการเรียนการสอนของครู

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย

จากสภาพปัญหาทางการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ การเรียนการสอนด้วยชุดการเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จึงมีคุณค่าที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียน เนื่องจาก (1) ชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เป็นการเรียนรายบุคคล สามารถทำให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม และฝึกปฏิบัติได้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ชุดการเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นสื่อประสมที่มีความเป็นมัลติมีเดีย ประกอบด้วยตัวอักษรแสดงข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และภาพเคลื่อนไหวประกอบคำบรรยาย ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ในระยะเวลาอันสั้น ดึงดูดความสนใจ จดจำได้ง่าย สื่อความหมายได้ดี และภาพเคลื่อนไหวเสมือนจริงที่สาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงานทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องได้ และ (3) ชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย มีการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีแหล่งความรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีฐานความรู้ให้นักเรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม ชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายช่วยในการจัดสภาพแวดล้อมทางจิตภาพคือทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนทีละน้อย อย่างเป็นลำดับขั้นตอน แทนครูผู้สอนได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเกิดความเป็นกันเองมีความกล้าที่จะซักถาม และหลีกเลี่ยงอารมณ์ของครูผู้สอน และสภาพแวดล้อมทางสังคมของชุดการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย ช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนเอง เหมือนกับการเรียนในห้องเรียน

ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย วิชาศิลปะ เพื่อหาประสิทธิภาพ ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียน และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่ององค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2.2 เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่ององค์ประกอบศิลป์

2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่ององค์ประกอบศิลป์

3. สมมุติฐานการวิจัย

3.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่ององค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3.2 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่ององค์ประกอบศิลป์ มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย เรื่ององค์ประกอบศิลป์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ทั้งหมด 12 โรงเรียน จำนวน 1,952 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ผู้วิจัยทำการเลือกแบบหลายขั้นตอน

4.3 ขอบข่ายเนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ครอบคลุมเนื้อหาสาระคือ ทฤษฎีพื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์ องค์ประกอบทางทัศนธาตุของศิลปะ และ การจัดองค์ประกอบศิลป์

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่ององค์ประกอบศิลป์ ชีตหลักการผลิตชุดการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ของศาสตราจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย

4.5 ระยะเวลาในการวิจัย ระหว่างเดือน มกราคม ถึง เดือน กุมภาพันธ์ 2551

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายหมายถึง การเรียนการสอนที่มีการวางแผนเตรียมการ ดำเนินการและติดตามผลโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อหลักในรูปแบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

5.2 ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย หมายถึง ชุดสื่อประสมที่ใช้คอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายเป็นสื่อหลักผลิตอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพผลิตของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หน้าหลัก บทเรียน ฐานความรู้ ศูนย์ประเมินผลการเรียน กระดานข่าว ห้องสนทนา คำถามพบข้อสงสัยไพรณิย์อิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 4 ทฤษฎีพื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์ หน่วยที่ 5 องค์ประกอบทางทัศนธาตุของศิลปะ และหน่วยที่ 6 การจัดองค์ประกอบศิลป์

5.3 เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 หมายถึง คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย ที่ได้จากการะบวนการและผลลัพธ์ มีค่าร้อยละ 80 ค่าร้อยละ 80 ตัวแรก หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำกิจกรรมที่กำหนดให้ระหว่างเรียน ค่าร้อยละ 80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) คิดเป็น

ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน เกณฑ์ประสิทธิภาพที่ยอมรับได้ต้องไม่สูงหรือต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซ็นต์ของเกณฑ์ที่กำหนด

5.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนในพฤติกรรมระดับพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย โดยเป็นผลจากการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่ององค์ประกอบศิลป์

5.5 ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกรู้สีกของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ โดยตอบแบบสอบถามที่ครอบคลุมองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

6.2 ทำให้ได้ต้นแบบในการผลิตชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในหน่วยอื่นๆ